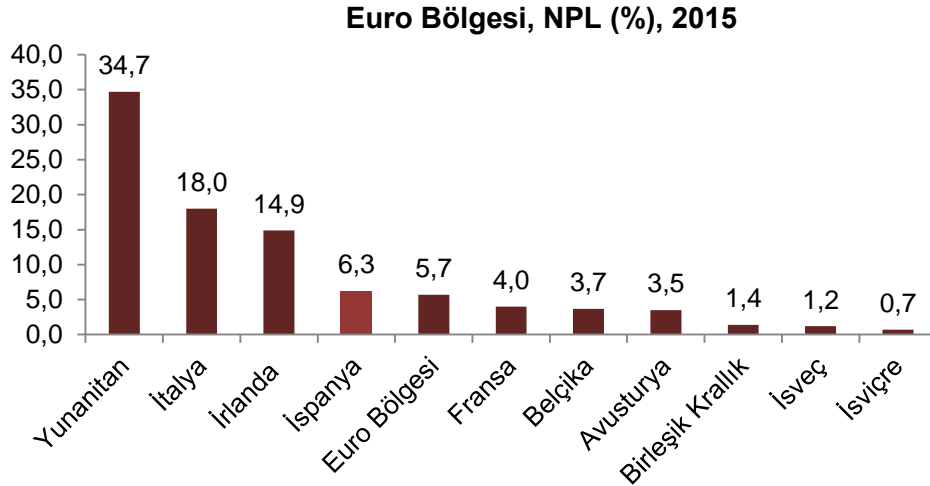

Dünya ve Türkiye’de Sorunlu Krediler (NPL)

NPL (Non – Performing Loan) bir başka deyişle sorunlu krediler şu an dünya finans gündemini belirleyen en önemli konulardan birisi konumundadır. Geri dönmeyen krediler olarak da adlandırılan bu kredi sınıfı donuk alacak, takipteki krediler veya batık kredi ismiyle de anılmaktadır. Ülkemizde ticari kredilerde, anapara ve faizinin vadesinden veya ödenmesi gereken tarihten itibaren 90 gün geçmesine rağmen tahsil edilememeyen veya tahsil imkanı zayıf olan, borçlunun kredi değerliliği zayıflamış zarara yol açması muhtemel olan sorunlu krediler olara tanımlanmaktadır.

Küresel kriz bilindiği üzere 2008 Eylül ayında Amerika’da konut kredileri piyasasında “eşik altı - vasıfsız” varlıklara dayalı fonlama balonunun çözülmesi ile patlak vermiş; daha sonra da Avrupa kamu borç krizi ile derinleşmişti. Şimdi ise krizin durgunluk ayağına tanıklık etmekteyiz. Krizin 2007 yılından beri ülke ve insanlarda değiştiremediği tek davranış borçlanma. Krizin beraberinde getirdiği küresel borç sarmalı pekçok ülkeyi içine çekmektedir ve sorunlu kredilerin yolunu açmaktadır. Bu durumun öne çıkan örneği Yunanistan, en güncel örneği ise İtalya’dır.

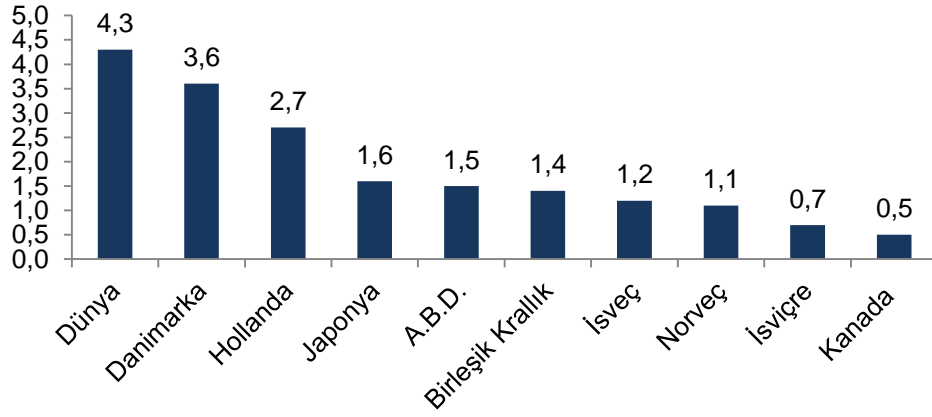

Kaynak: Dünya Bankası

Dünya Bankası'nın verilerine göre İtalyan bankacılık sistemi içerisinde 2015 yılı itibariyle ödenmeyen kredilerin toplam krediler içindeki oranı yüzde 18'e kadar çıkmıştır. Geri ödenemeyecek durumda olan kredilerin hacminin 360 milyar Euro'ya ulaştığı belirtilmektedir. Bu kredilerin 200 milyar Euro'luk kısmını oluşturan kişi ve şirketler şimdiden iflas etmiş durumdadır. Yatırımcıların İtalyan bankacılık sistemine güvenlerinin azalmasıyla beraber İtalyan bankaları sene başından itibaren yaklaşık %50 değer kaybetmiştir. Küresel krizden bu yana ortalama olarak %0,97 oranında daralma yaşayan İtalya, işsizlik oranının ise yaklaşık 2 katına çıkmasına engel olamamıştır. Bu durum sorunlu kredileri tetikleyen baş faktör olarak görünmektedir.

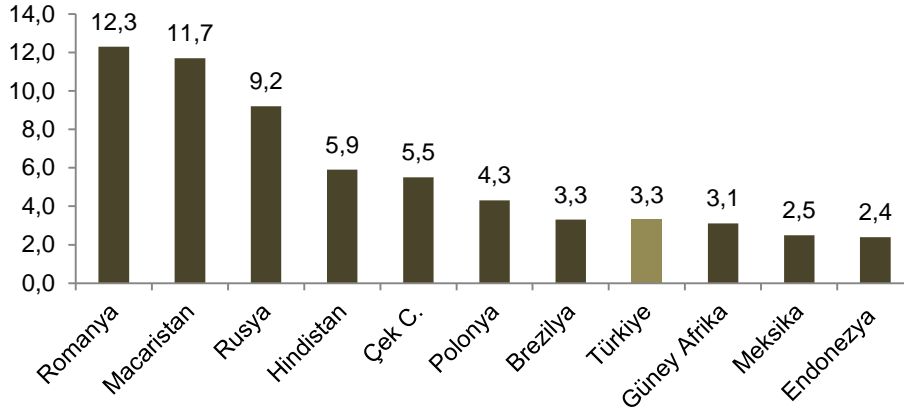
Öte yandan Çin sorunlu kredilerde problem yaşayan başka bir ülke olarak karşımıza çıkmaktadır. Çin'deki kredi stoku 2009'dan bu yana neredeyse 4 katına çıkmış ve 30 trilyon USD seviyelerine ulaşmıştır. Yeniden durgunluğun getirdiği bir sonuç olarak sorunlu kredi oranı %15'e yaklaştığı tahmin edilmektedir. Gelişmiş ülkeler ise gelişmekte olan ülkelere göre daha makul seviyelerde NPL oranlarına sahiptirler.

Gelişmiş Ülkeler, NPL (%), 2015

Kaynak: Dünya Bankası

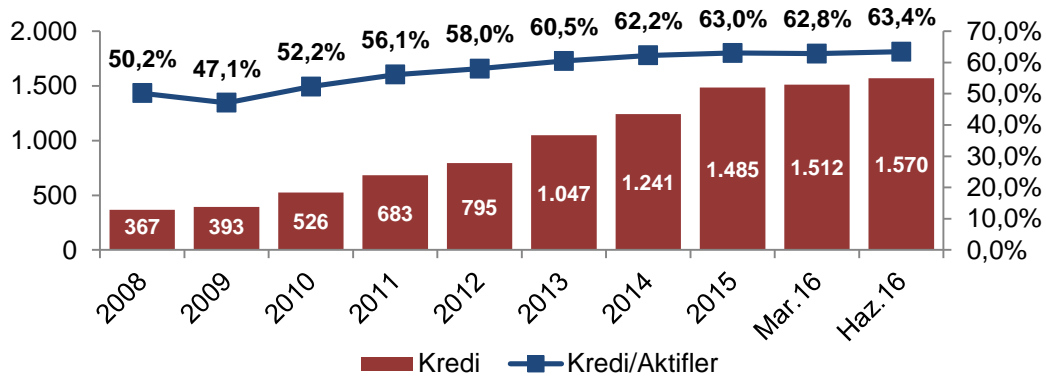
Gelişmekte Olan Ülkeler, NPL (%)

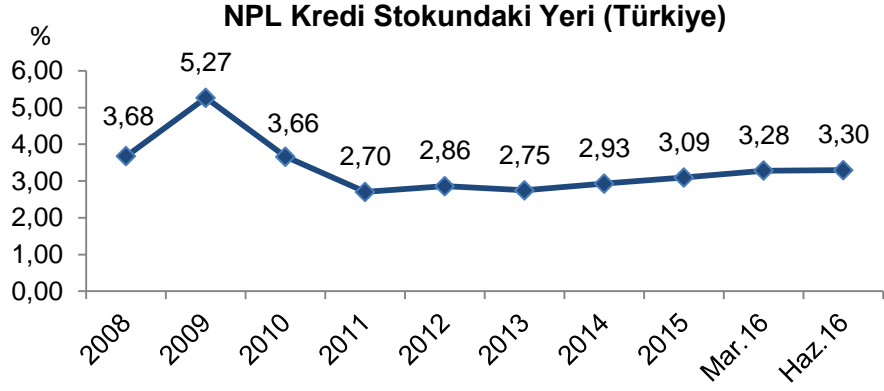
Kaynak: Dünya Bankası

Son dönemde aktif büyüklüğü 3,6 trilyon TL bandına erişen Türk Finans Sektörü dünya ölçeğinde fena kabul edilmeyen %3,3 (Haz-16) NPL oranına sahiptir. Küresel krizin etkisini gösterdiği 2009 yılında bu oran %5'in üzerine çıkmıştır. 2010 ve 2011 yıllarındaki büyüme sorunlu kredilerin payını azaltmıştır.

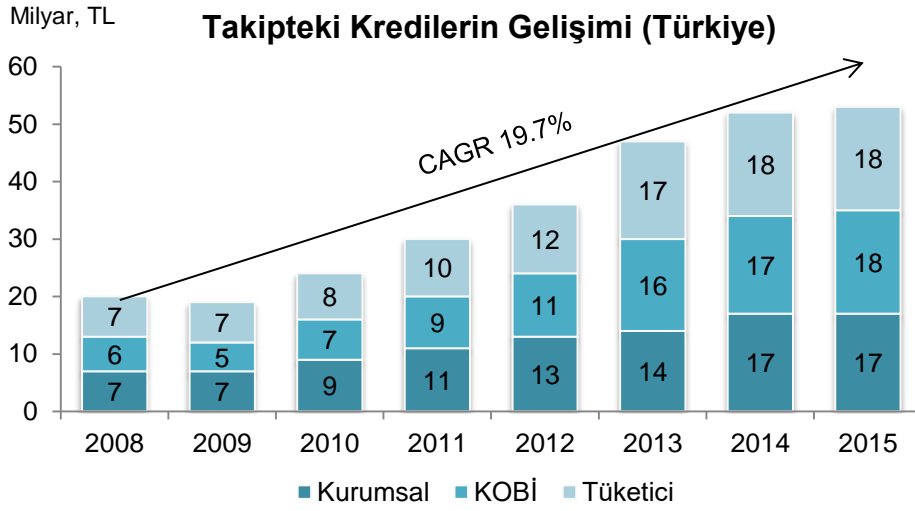
Milyar TL

Kaynak: BDDK

Kaynak: BDDK

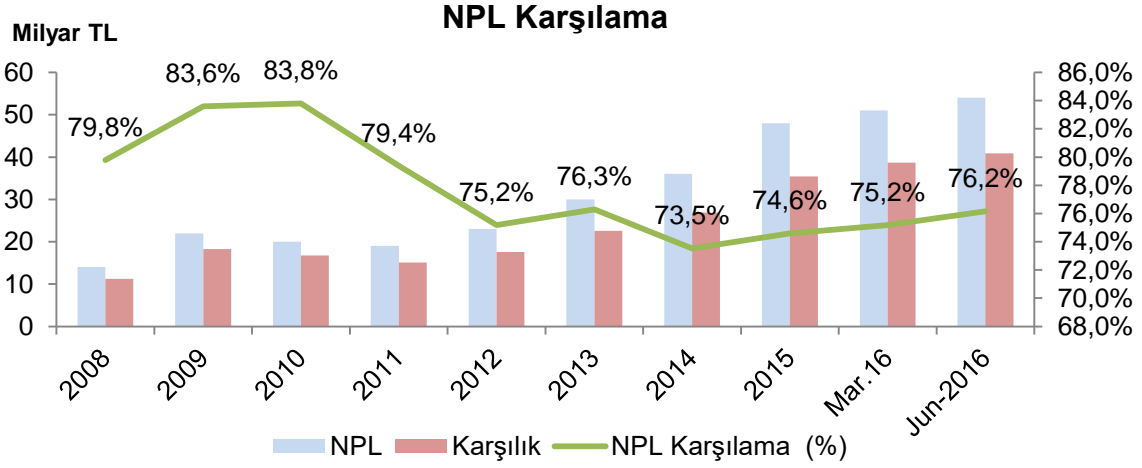

Kaynak: BDDK

NPL Rasyo				
	Tüketici	KOBİ	Ticari	Toplam
2009	6,2%	8,4%	3,9%	5,3%
2010	4,0%	4,8%	3,1%	3,7%
2011	3,1%	3,1%	2,4%	2,7%
2012	3,0%	3,5%	2,7%	2,9%
2013	3,0%	3,3%	2,5%	2,7%
2014	3,4%	3,3%	2,4%	2,9%
2015	4,4%	4,1%	2,0%	3,1%
Mar. 16	4,6%	4,3%	2,3%	3,3%
Haz. 16	4,5%	4,5%	2,2%	3,3%
Ortalama	4,0%	4,4%	2,6%	3,3%

Kaynak: BDDK

Türkiye'de 2011'den bu yana KOBİ'lerin ve tüketicilerin sorunlu kredilerinin kredilerdeki payı artarken, ticari kredilerin NPL oranı düşmüştür. Ticari kredilerin bu dönemde ciddi oranda büyümesi bu oranın azalmasına neden olmuştur.

Kaynak: BDDK

Dikkat çekilmesi gereken bir başka husus ise karşılıkların NPL'i karşılama oranıdır. 2010 yılından itibaren azalan NPL Karşılama Oranı 2014'ten sonra daha makul seviyelere çekilmeye başlanmıştır.

NPL dünya finans gündemini meşgul eden en önemli konulardan biri olarak öne çıkmaktadır. Küresel krizin yarattığı durgunluk ve borçlanma ihtiyacı sorunlu kredileri arttırmakta, yatırımcıları uzaklaştırmakta ve güven duygusunu azaltmaktadır. Bu durum kartopu etkisi gibi büyümekte ve yavaşlamayı derinleştirmektedir. Türkiye kısa vadede sorunlu kredileri ile ilgili ciddi bir problem ile karşılaşması öngörülmemektedir. Ancak, durgunluğun bu denli artması bir noktada ülkedeki NPL oranlarını arttırıp fonlama maliyetini şirketlerin zorlanacağı bir noktaya getirebilir.